

STYRESAK 17/23

VURDERING AV FORHOLDET MELLOM FORVALTNINGSLOVEN OG VEST-AGDER-MUSEETS VIRKSOMHET

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

27. april 2023

Saksbehandler

John Olsen

Vedlegg

Saksfremlegg

Museet har mottatt en ekstern henvendelse med spørsmål om forvaltningslovens bestemmelser er gjeldene for Vest-Agder-museet som et IKS. Spørsmålet er forelagt Agder kommunerevisjon, som i forbindelse med selskapsrevisjonen gjorde tilsvarende vurderinger når det gjaldt bl.a. Arkivloven og Offentleglova. Tilbakemeldingen når det gjelder Forvaltningsloven er at det ikke finnes en klar fasit og at dette er en vurdering selskapet må gjøre med utgangspunkt i selskapets virksomhet og formålet med loven.

Forvaltningsloven heter egentlig «Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker» og angir bl.a. som formål: «Forvaltningsloven inneholder regler om hvordan offentlige myndigheter skal behandle saker. Disse reglene

kalles saksbehandlingsregler. Dette er viktige regler fordi de gjelder den enkeltes rett til å få behandlet sine saker av offentlige myndigheter på en forsvarlig og riktig måte».

Forvaltning i lovens betydning er utøvelse/forvaltning av personers eller organisasjons rettigheter/plikter el.l.. Forvaltningsorganer fatter normalt enkeltvedtak som kan påklages. Museets virksomhet er ikke knyttet til forvaltning i denne forstand. Museet fatter ikke enkeltvedtak som påvirker personers rammevilkår eller rettigheter. Museets «forvaltning» er knyttet til f.eks. inntak, utlån eller tilgang til samlingene. Disse beslutningene kan ikke påklages. Museets suverenitet i disse sakene er bl.a. forankret i ICOMs regelverk og armlengdes avstand prinsippet. Dette tyder på at loven ikke er ment å regulere den virksomheten museet driver.

Agder kommunerevisjon viser i sin tilbakemelding til at det i rettspraksis er slått fast at selvstendige rettssubjekter som private skoler, private sykehjem, private asylmottak og offentlige eide bedrifter som driver i konkurranse med private, i utgangspunktet ikke omfattes av forvaltningsloven.

I juridisk teori er det sagt konkret at interkommunale selskaper er egne rettssubjekt og vil som hovedregel ikke anses som forvaltningsorganer som må følge forvaltningsloven. De fleste museer er organisert som AS-er eller stiftelser og bare unntaksvis som IKS. Museet vurderer det derfor dit at virksomheten er å anse å være «i konkurranse med private» (samme virksomhet som private) og at virksomheten samlet derfor ikke er underlagt forvaltningsloven.

Innledningen til loven angir videre «Offentlige organer som hører under andre lover, for eksempel under straffeprosessloven og tvisteloven, behandles etter

disse lovene og ikke etter forvaltningsloven». Som et IKS hører VAM inn under «Lov om interkommunale selskaper». Dette underbygger også at museet ikke ligger under Forvaltningsloven. Dog har Lov om interkommunale selskaper noen henvisninger til Forvaltningsloven (habilitet) og i de tilfellene gjelder disse føringene også for museet.

Konklusjon: Vest-Agder-museet driver ikke forvaltning slik Forvaltningsloven definerer forvaltning og av en slik art som Forvaltningsloven er ment å skulle regulere. Jf. innledningen til loven er Vest-Agder-museet underlagt annet lovverk (Lov om interkommunale selskaper) og skal derfor følge reglene angitt i denne, ikke reglene angitt i Forvaltningsloven. Museet følger Forvaltningsloven i den utstrekning Lov om interkommunale selskaper angir at paragrafene også gjelder for IKSer.

Forslag til vedtak

Styret gir sin tilslutning til fremlagte konklusjon.

Vest-Agder-museet IKS